

CÁNOVAS, Marcos *et al.* (eds.).
Challenges in Language and Translation Teaching in the Web 2.0 Era.
Granada: Comares, 2012, 167 p.
ISBN 978-84-9836-952-6

El concepte de la xarxa 2.0 continua suscitant l'interès d'investigadors, en aquest cas en el camp de la didàctica de llengües i de la traducció, pels reptes que planteja. La publicació ressenyada és una iniciativa del Grup de Recerca Ensenyament i Aprenentatge de Llengües i Traducció (GREALT) i inclou la participació de docents i investigadors de renom.

Tal com afirma Keim, l'obra té per objectiu «to offer proposals for re-aligning programmes and curricula in the light of experience acquired over many years teaching at university level» (p. VII). Malgrat, doncs, la importància que al llarg de tot el volum té la tecnologia, el fil conductor són els reptes en la docència, no estrictament relacionats amb la tecnologia, ni tampoc únicament amb el món universitari. A la introducció, es presenten els quatre apartats en els quals els editors han dividit les contribucions. El primer està dedicat al disseny de programes d'estudi i a l'avaluació, i se centra en qüestions com ara la promoció de l'autonomia de l'estudiant i l'aprenentatge col·laboratiu o les eines per a l'autoavaluació de l'alumnat. El segon apartat, amb el títol «Habilitats multidisciplinars i integrades», tracta principalment de la relació entre la traducció i la interpretació i l'aprenentatge de llengües estrangeres com a eines per a potenciar l'aprenentatge a l'aula. El tercer apartat aborda el disseny de cursos semipresencials o en línia, i finalment el darrer tracta de les eines TIC en la formació de traductors.

El volum comença amb una aproximació a l'aprenentatge cooperatiu i autònom per mitjà de sis contribucions. En primer lloc, Teräs i Leikomaa introdueixen el concepte d'aprenentatge *autèntic* com a resposta a les mancances de l'educació tradicional, poc valorada, segons les auto-

res, tant per alumnes com per empreses perquè que no potencia algunes de les habilitats necessàries per a la vida professional (creativitat, comunicació, treball en equip, etc.). El propòsit d'aquestes autores, doncs, és el de «develop both the content and the working methods of the course in order to better meet 21st century working life requirements and make studying more like work and less like school» (p. 3). L'aprenentatge *autèntic* acosta l'estudiant a l'entorn laboral d'avui dia per mitjà de tasques reals amb eines professionals i amb la participació d'experts. Per bé que les autores reconeixen que es tracta d'un «time-consuming but rewarding approach» (p. 14), conclouen que és un enfocament vàlid per a determinats tipus d'ensenyament, i que «sticking to the old and familiar is not doing the students a favor» (p. 15). De manera similar, les tres contribucions següents (Mallol Macau, Khan i Delgar) posen èmfasi en l'aprenentatge cooperatiu en diferents nivells. Per exemple, Mallol Macau, que aposta per dur a terme projectes col·laboratius amb eines TIC en un curs d'anglès de secundària, justifica que «la interacció social que comporta un treball cooperatiu i/o col·laboratiu promou el desenvolupament cognitiu individual» (p. 19), mentre que Khan explora l'ús de wikis com a eines per a l'aprenentatge de lèxic en L2 dels estudiants de ciències. El treball de Delgar, en canvi, es basa en una enquesta amb estudiants universitaris de segona llengua estrangera sobre l'escriptura i l'avaluació en col·laboració. Les dues contribucions restants se centren en el desenvolupament i la verificació d'eines per a l'autoavaluació de la producció oral en anglès (Pinyana) i per a la mesura de la competència intercultural (Yarosh i Muies).

El segon apartat conté les contribucions de González Davies, Fernández, Bingham, i Bartrina i Espasa. González Davies tracta de la traducció per a altres contextos d'aprenentatge (TOLC, de l'anglès *Translation for Other Learning Contexts*) per mitjà de la inserció de la traducció al temari de cursos relacionats amb l'anglès per a estudiants d'educació. Les conclusions de l'estudi topen amb la concepció tradicional que es té de l'ús de la llengua materna a la classe de llengua estrangera: «an informed use of L1 and Translation may be beneficial for the learning of additional languages»; fins i tot, afegeix l'autora, «we may tentatively reach the conclusion that an *informed* use of L1 and translation does not seem to favour an *increased* use of L1 and translation by the students» (p. 72, cursives de l'original). En les següents contribucions, Fernández proposa seqüències de tasques contrastives per a un curs de llengua alemanya per a traductors i, en línia amb les anteriors, Bingham justifica l'ús de la interpretació a la classe de llengua estrangera. A la darrera contribució d'aquest apartat, Bartrina i Espasa presenten la seva experiència en un curs virtual adreçat a estudiants de traducció des d'una perspectiva feminista, aprofitant les possibilitats que ofereix en aquest sentit el camp de la traducció publicitària.

El tercer apartat del volum està dedicat a l'aprenentatge en línia i semipresencial, per la qual cosa les contribucions de Bordons i Gimeno, Torres Hostench, i Cánovas i Samson corresponen a experiències amb aquestes metodologies. En el primer cas, es tracta d'un màster semipresencial en formació de professorat de català. Malgrat que l'organització, la metodologia i l'avaluació del curs apareixen descrites detalladament, des d'un punt de vista de l'ús d'eines criden l'atenció alguns aspectes sobre els quals malauradament no s'obté gaire informació, com ara el «campus virtual en plataforma moodle» (p. 111), que entenem que fa referència a la «plataforma "Mahara"» (p. 112 i 113), especial-

ment pel fet que sembla una eina molt ben valorada pels estudiants. També en el cas de Torres Hostench es tracta d'una assignatura de màster en traducció especialitzada en línia, i l'autora aprofita l'oportunitat per a reivindicar la presència de continguts relacionats amb la inserció laboral als plans d'estudis. Amb aquesta contribució, Torres Hostench vol demostrar que «los conocimientos y las destrezas relacionados con la inserción laboral pueden sistematizarse e impartirse como si de una asignatura más se tratara» (p. 115), ahora que fa ressaltar el paper central de l'entorn en línia i de les eines emprades. A l'últim, Cánovas i Samson descriuen minuciosament les característiques d'un curs en tecnologies de la traducció en un màster. La contribució, una bona manera de conèixer tota mena de recursos en tecnologia educativa, posa molt l'accent en les eines, des de la importància del programari lliure o la disponibilitat de llicències fins a la metodologia docent (seminaris en línia setmanals enregistrats i carregats a la plataforma virtual, avaluació de projectes de localització web o de programari, etc.). Cal tenir en compte, per les conclusions que se'n poden extreure, que els tres articles d'aquesta secció fan ressaltar el paper central que tenen els fòrums en aquesta mena de cursos.

El darrer apartat del volum està dedicat a les eines en la didàctica de la traducció. Galán-Mañas, en primer lloc, parteix d'una enquesta a estudiants de primer curs per a conèixer-ne el grau de familiaritat amb diferents eines aplicades a la docència, com ara la web 2.0 (fòrums, wikis, etc., però també marcadors i xarxes socials), la Traducció Automàtica, etc. Tot seguit, l'autora fa propostes d'activitats per a cada recurs. La contribució és interessant també per a conèixer tendències que poden ser representatives d'altres perfils d'estudiants en assignatures (i potser fins i tot en estudis) diferents, i conté algunes reflexions interessants sobre l'ús crític que fan de les xarxes socials els estudiants, o la neces-

sitat de racionalitzar el nombre d'eines que es fan servir en un curs: «un exceso de recursos [...] puede crear confusión en el estudiante y hacer que se enfoque en la herramienta y no en los contenidos» (p. 135). En segon lloc, Piqué Huerta i Sánchez-Gijón descriuen el procés de traducció basant-se en les tasques complementàries, és a dir, les que «si bé formen part del procés de traducció, poden ser assumides [...] per persones expertes» (p. 147), i posteriorment analitzen els diferents circuits possibles en la traducció professional. Una de les conclusions dels autors (p. 167) enllaça a la perfecció amb la darrera contribució: «La formació de traductors ha de preveure l'escenari canviant de la traducció professional. Abordar el procés a partir de les tasques que el conformen permet desvincular-se de la formació basada en eines concretes i versions de programes que caduquen en el temps.» Aquest, precisament, és un dels arguments que Diaz Fouces esgrimeix a favor de l'ús del programari lliure als plans d'estudi de traducció. Basant-se en una anàlisi crítica dels models actuals de la competència traductora, descriu el model formatiu més habitual (assignatures de tecnologies presents als plans d'estudi de manera independent) en contraposició a un model més laboriós en què la tecnologia impregna tot el currículum. A continuació, recorda els avantatges que el programari lliure pot aportar a les universitats, en termes d'estalvi econòmic,

superació d'incompatibilitats entre versions diferents, ús en múltiples plataformes, etc. Ahora, també exposa arguments que transcendeixen el camp de la formació de traductors, com ara el paper neutral que hauria de tenir la universitat en l'ús de programari d'empreses privades, la difusió del coneixement, la retroalimentació entre la universitat i la societat (mitjançant, per exemple, projectes universitaris multidisciplinars per al desenvolupament de programari lliure), etc. Una de les darreres conclusions pren caràcter de conclusió general de tot el volum: «La habilitación tecnológica de los traductores no puede reducirse a memorizar las funciones de una determinada aplicación, sino que debe contribuir [...] a mantener una perspectiva crítica [...] sobre el papel que tienen reservado los propios traductores en los procesos de base tecnológica.»

En resum, aquesta obra cobreix en gran mesura tots els reptes als quals ha de fer front l'ensenyament de la traducció i fa reflexionar sobre si la universitat està preparada per a integrar els canvis propis de l'era 2.0. Tal com diu Galán-Mañas (p. 142), els estudiants ja ens estan esperant.

Adrià Martín-Mor

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Traducció i d'Interpretació

